

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 747/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť V. K., R., zastúpenej advokátkou JUDr. A. K., Č., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 486/2012 a jeho rozsudkom z 31. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2013 doručená sťažnosť V. K. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 486/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie

krajského súdu“) a jeho rozsudkom z 31. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že „podaným návrhom sa domáhala, aby odporcovia 1, 2 spoločne a nerozdielne boli zaviazaní odstrániť časť zo strechy svojho rodinného domu č. 753, stojaceho na parcele C-KN 21 kataster územia R., ktorá časť strechy presahuje na parcelu sťažovateľky C-KN 23 kataster územia R. a aby odporcovia 1, 2 boli zaviazaní k povinnosti na časť strechy ich rodinného domu a to zo strany, ktorá susedí s parcelou sťažovateľky C-KN 23 kat. územia R., namontovať zachytávače snehu.

Rozsudkom Okresného súdu Čadca pod č. k. 7 C/83/2006-326 zo dňa 24. 05. 2012, ktorý bol potvrdený Rozsudkom Krajského súdu v Žiline 8 Co/486/2012 zo dňa 31. 05. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 05. 08. 2013, nebolo rozhodnuté o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáhala o odstránenie časti strechy z rodinného domu č. 753 vo vlastníctve odporcov, presahujúcej na parcelu sťažovateľky, ale súdy po zistení, že v roku 2004 odporcovia 1, 2 predĺžili strechu svojho rodinného domu a to aj nad parcelu sťažovateľky, zriadili na presahujúcej časti 2,7 m² vecné bremeno v zmysle § 135c ods. 3 OZ a to za náhradu. Zriadenie vecného bremena v zmysle citovaného ustanovenia je možné v prípade, ak stavebník je dobromyseľný a taktiež po splnení podmienok vydržania. Odporcovia 1, 2 pri predĺžení strechy neboli dobromyseľní, lebo zmenu stavby domu vykonali bez stavebného povolenia a zmena stavby im bola až dodatočne povolená.

Odporcovia 1, 2 pri predĺžení strechy mali vedomosť, že časť tejto zasahuje nad pozemok vo vlastníctve sťažovateľky. Strechu predĺžili svojvoľne, teda neboli dobromyseľní a súd mal rozhodnúť buď tak, že návrh na odstránenie strechy zamietá, alebo návrhu sťažovateľky mal vyhovieť, lebo neboli preukázané dôvody na zriadenie vecného bremena. Skutkovo aj zo znaleckých posudkov vyplynulo, že odstránenie presahujúcej časti strechy by nemalo vplyv na estetiku a stabilitu rodinného domu. V konečnom dôsledku náklady na odstránenie časti strechy by boli menšie, ako súdom určená náhrada za zriadenie vecného bremena.“.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že „Druhým odsekom výroku I. prvostupňového súdu, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu 8 Co 486/2012 bolo uložené sťažovateľke

okrem trpenia previsu strechy rodinného domu č. 753 postaveného na parcele C-KN 21 kat. územie R. vo vlastníctve odporcov 1, 2 aj povinnosť trpieť právo vstupu odporcov 1, 2 na pozemok sťažovateľky, za účelom údržby rodinného domu č. 753, strechy, za účelom opravy, odstránenia snehu na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere. Týmto výrokom ide o vážny zásah do vlastníckeho práva sťažovateľky, lebo umožňuje vstup odporcov 1, 2 po celom pozemku a nie po vymedzenej časti. Teda odporcovia 1, 2 podľa tohto výroku by sa mohli voľne pohybovať po celej parcele a to aj bez konkrétneho časového obmedzenia. Pokiaľ by údržba domu vyžadovala nutnú opravu, túto by mali odporcovia 1, 2 preukázať a mali by sa domáhať vstupu na pozemok sťažovateľky súdnou cestou a to po konkrétnej časti pozemku a uviesť konkrétne časové obdobie, v ktorom by sa mala oprava vykonať. Tým by sa zamedzilo zneužívanie vstupu odporcov na pozemok sťažovateľky, ako aj sústavnosť tohto vstupu. Napokon tento výrok nemá ani zákonné opodstatnenie, lebo pre nápravu vzťahov súd môže zriadiť vecné bremeno k stavbe podľa § 135c ods. 3 OZ, ale nie priestorovo a časovo vymedzený vstup nevlastníkov na pozemok vlastníka. Ohľadom vstupu odporcov 1, 2 na pozemok sťažovateľky návrh podaný nebol, teda súd rozhodol o niečom, čo predmetom sporu nebolo, čím porušil ustanovenie § 153 ods. 2 OSP, lebo zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by súd bez návrhu mohol rozhodovať o vstupe nevlastníka na pozemok vlastníka. Napokon súd týmto výrokom povolil aj vstup odporcov 1, 2 za účelom odstránenia snehu, ktorý nárazovo sa zosúva na pozemok sťažovateľky a to pozdĺž celej strechy rodinného domu č. 753 vo vlastníctve odporcov 1, 2, čím je ohrozené zdravie sťažovateľky. Tento nárazový zosuv súd neuznal a návrh sťažovateľky, ktorým sa domáhala pozitívneho konania a to aby odporcovia 1, 2 boli zaviazaní namontovať zachytávače snehu na sedlovej streche svojho rodinného domu č. 753 zamietol v podstate z dôvodu, že sťažovateľka neumožnila vstup na svoj pozemok profesionálnemu pracovníkovi za účelom namontovania zachytávačov snehu, čím si nesplnila povinnosť podľa ust. § 127 ods. 3 OZ a konala v rozpore s dobrými mravmi. Poukazujeme na to, že podľa znaleckého posudku zachytávače nachádzajúce sa na sedlovej streche rodinného domu č. 753 v jednej rade sú vytrhané nárazovým zosuvom snehu, pričom zachytávače snehu je potrebné namontovať vo viacerých radoch strechy rodinného domu. Zachytávače snehu vzhľadom na montáž a to vo viacerých radoch je možná len zo strechy rodinného domu č. 753, teda montáž zachytávačov snehu si nevyžaduje vstup na pozemok sťažovateľky. Súd pri svojom

rozhodnutí nevychádzal ani zo znaleckých posudkov, ani zo zisteného skutkového stavu a rozhodol jednostranne len v prospech odporcov 1, 2.“

Sťažovateľka napokon zdôraznila, že „vidí porušenie svojho základného práva v ochrane jej vlastníctva a jej zdravia, ktorá ochrana jej bola odňatá rozsudkom Okresného súdu Čadca 7 C 83/2006 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Žiline 8 Co/486/2012. Súdy okrem toho, že o návrhu sťažovateľky o odstránenie časti strechy nerozhodli, ale zriadil vecného bremeno na časti parcele C-KN 23 kat. územia R. vo vlastníctve sťažovateľky, zaviazal sťažovateľku k povinnosti trpieť vstup na pozemok sťažovateľky a to bez ohraničenia priestoru na vstup a bez konkrétneho časového vymedzenia, čím porušil ochranu vlastníctva sťažovateľke, ktorá jej prináleží podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Súdy mali preukázané, že zo sedlovej strechy sa nárazovo zosúva sneh na pozemok sťažovateľky a týmto zosuvom je ohrozené jej zdravie a život, lebo po tejto časti sťažovateľka prechádza k suchému WC, i napriek tomu súd neposkytol ochranu sťažovateľke v zmysle § 417 ods. 2 OZ. Uvedenými rozsudkami bol povolený zásah odporcom 1, 2 do vlastníctva sťažovateľky, pričom vlastníctvo je nedotknuteľné.“

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka prostredníctvom svojej splnomocnenej právnej zástupkyne domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky V. K. rod. Z..., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 31. 05. 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/486/2012 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 31. 05. 2013 pod sp. zn. 8 Co/486/2012 zrušuje a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke V. K. rod. Z. finančné zadosťučinenie vo výške 844,77 €, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný sťažovateľke vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke V. K. rod. Z. náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €, ktorú sumu je Krajský súd Žilina povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. A. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach sú ustanovené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne bez prítomnosti sťažovateľky prerokoval jej návrh podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti podľa konštantnej judikatúry ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu

a základným právom, ktorého porušenie sa namieta, prípadne z dôvodov, ktoré spočívajú v osobitnostiach konania pred všeobecným súdom. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 74/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ich pred takými zásahmi do ich práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečovaná zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 48 ústavy). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu.

Sťažovateľka predložila ústavnému súdu rozsudok Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 83/2006 z 24. mája 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“)

a napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 8 Co 486/2012 z 31. mája 2013, ktorým bol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdený.

Predtým, než ústavný súd pristúpi k posúdeniu námietok sťažovateľky v danej veci, je nevyhnuté uviesť, že aj keď sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže smerovať len proti rozhodnutiu všeobecného súdu, ktorý v danej veci rozhodoval v poslednom stupni, preskúmanie namietaného porušenia označených práv sťažovateľky predpokladá posúdenie celého konania pred všeobecnými súdmi. V danej veci je táto požiadavka významná aj z toho hľadiska, že krajský súd, ktorý namietaným rozsudkom rozhodoval o odvolaní proti rozsudku okresného súdu, sa s uvedeným rozsudkom v plnom rozsahu stotožnil, pričom pri odôvodnení svojho rozhodnutia postupoval v zmysle § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V tejto súvislosti je preto namieste poukázať na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (porovnaj II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, I. ÚS 370/09).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa nestotožňuje s rozsudkom okresného súdu a ani s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý prvostupňový rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil, pričom v sťažnosti namieta predovšetkým:

- a) nesprávnu aplikáciu § 135 ods. 3 Občianskeho zákonníka vzhľadom na zistený skutkový stav,
- b) skutočnosť že bolo rozhodnuté bez návrhu o tom, o čom nemalo byť rozhodnuté (§ 153 OSP),
- c) že okresný súd a krajský súd pri rozhodovaní o veci nevychádzali zo znaleckých posudkov a ani zo zisteného skutkového stavu.

Okresný súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 7 C 83/2006 z 24. mája 2012 v daných súvislostiach okrem iného uviedol, že „Pokiaľ ide o výrok 1), navrhovateľka žiadala uložiť na čl. 1 odporcom povinnosť odstrániť časť strechy z ich rodinnému domu č. 753 o výmere 2,7 m², ktorá presahuje na pozemok navrhovateľky CKN 23 – zastavaná plocha, nádvorie

o výmere 361 m². kat. úz. Č., R. Návrh doplnila na čl. 25 a čl. 288. Na čl. 288 len upresnila sporné body, v ktorých má byť strecha odstránená z rodinného domu č. 753 podľa znaleckého posudku Ing. B., prílohy č. 2, bodoch 25, 22, 24, 25...

Predmetom sporu je uloženie povinnosti odstrániť časť stavby – strechy, ktorá zasahuje do pozemku navrhovateľky.

Podľa § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila.

Vec a súčasť veci tvoria v právnom slova zmysle jedinú vec, podliehajú jednotnému právnenému režimu. Všetko, čo sa vzťahuje na hlavnú vec, vzťahuje sa aj na súčasť veci.

Súčasťou domu je strecha, pretože strecha podľa povahy veci patrí k rodinnému domu a nemôže byť oddelená bez toho, že by sa tým vec (rodinný dom) neznehodnotil. Znehodnotenie môže byť ekonomické, funkčné, estetické, resp. iné.

V danom prípade teda strecha rodinného domu č. 753 je neoddeliteľnou súčasťou rodinného domu č. 753 a podlieha rovnakému právnenému režimu, teda nie režimu podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý sa aplikuje na vypratanie hnutelných vecí, ale režimu špeciálneho ustanovenia podľa § 135c Občianskeho zákonníka, ktorý sa aplikuje na nehnuteľnosti ako celok. Keď predmetom sporu je odstránenie časti strechy rodinného domu č. 753, je predmetom sporu odstránenie časti nehnuteľnosti a bolo preto potrebné aplikovať § 135c Občianskeho zákonníka...

Na uvedený skutkový stav súd z dôvodov už uvedených aplikoval § 135c Občianskeho zákonníka (špeciálne ustanovenie k § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Aj keď navrhovateľka v petite žiadala odstrániť časť strechy, súd podľa § 152 ods. 2 a § 153 ods. 2 OSP bol viazaný len tou časťou návrhu, že žiada rozhodnúť o časti stavby – streche na cudzom pozemku. Pri aplikácii § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka súd nie je viazaný návrhom navrhovateľky v nadväznosti na § 152 ods. 2 a § 153 ods. 2 OSP, pretože z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vypořádania. Súd môže ísť nad petit a môže zriadiť vecné bremeno, aj keď to navrhovateľ nepožaduje. Na túto skutočnosť ako sporný bod prípadu podľa § 118 ods. 2 OSP poukázal súd v písomnej výzve doručenej právnym zástupcom (čl. 282) zo dňa 5. 3. 2012.

Súd na daný vzťah neaplikoval § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka nenariadil odporcom odstrániť časť stavby – strechy, aj keď odporcovia ako stavebníci neboli

dobromyseľní v tom, že zasahujú do pozemku navrhovateľky. Odstránenie by nebolo hospodársky účelné, ide o stavbu veľkej hodnoty, odstránením časti stavby by vznikli veľké investičné výdavky, ktoré by ale neviedli k urovnaniu vzniknutého stavu, pretože by dochádzalo k zatekaniu rodinného domu odporcov, jeho ďalšiemu znehodnocovaniu, k zatekaniu vody zo strechy odporcov na pozemok navrhovateľky. Došlo by k znehodnoteniu rodinného domu odporcov aj z estetického hľadiska, pretože by z celej strechy bolo potrebné odstrániť časť strechy v tvare trojuholníka, ktorý zasahuje nad pozemok navrhovateľky. Súd vychádzal aj z náročnosti technických prác, ktoré by museli byť realizované. Súd vychádzal aj z toho, že aj pôvodný rodinný dom v časti stodoly (terajšej garáže) zasahoval do pozemku navrhovateľky a táto skutočnosť bola dlhodobo medzi susedmi nesporná. Vyriešenie sporu prinavrátaním do pôvodného stavu odstránením časti stavby strechy nepovažoval súd za účelné, objektívne možné. Súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že navrhovateľka zdôvodňovala naliehavosť odstránenia časti strechy v príčinnej súvislosti s padaním snehu. Súd túto príčinnú súvislosť nezistil. Zásah spočíva len vo výmere 2,7 m² oproti podstatne väčšej výmere celej strechy odporcov, ktorá má sedlový sklon do pozemku navrhovateľky. Sneh zo strechy odporcov padá z celej strechy a nielen z časti, ktorá predstavuje zásah do pozemku navrhovateľky. Nezasahujúca časť strechy predstavuje podstatne väčšiu výmeru v porovnaní so zasahujúcou časťou strechy. Odstránením časti strechy o výmere 2,7 m² by nedošlo k odstráneniu padania snehu zo strechy odporcov na pozemok navrhovateľky. Tým by nedošlo ani k odstráneniu vzájomných susedských rozporov. Takéto riešenie súd preto nepovažoval za riešenie, ktoré by navodilo právnu istotu a pokoj v susedských vzťahoch.

Súd neaplikoval ani § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka, neprikázal časť stavby – strechy o výmere 2,7 m² do vlastníctva navrhovateľky ako vlastníčky pozemku za náhradu. Vlastníčka pozemku – navrhovateľka to nežiadala, nesúhlasila s tým, takéto riešenie je nereálne, právne nevhodné. Súčasť stavby – strecha nemôže byť samostatným predmetom občiansko-právnych vzťahov. Bolo by možné prikázať len vec (rodinný dom) spolu so súčasťou (strechou). Vzhľadom k výmere zásahu 2,7 m² strechy súd nepovažoval toto riešenie za spravodlivé, aby prikázal navrhovateľke vlastníctvo celej stavby odporcov za náhradu, pretože v porovnaní s hodnotou celej stavby je tento zásah minimálny.

Súd na daný skutkový stav aplikoval § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Usporiadal pomery medzi vlastníkom pozemku a stavby tak, že zriadil za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe – jej časti, streche. Zriadil vecné bremeno k pozemku navrhovateľky v prospech odporcov v rozsahu, v ktorom ich stavba zasahuje do pozemku navrhovateľky s tým, že v súvislosti s výkonom vlastníckeho práva stavby bude povinná navrhovateľka trpieť právo odporcov obhospodarovať stavbu – strechu, udržiavať, odhadzovať sneh v nevyhnutnom rozsahu a za nevyhnutný čas. Vecné bremeno zriadil len v nevyhnutnom rozsahu a za náhradu v prospech vlastníka pozemku. Právo prechodu, údržby odporcovia môžu využívať len v nevyhnutnom rozsahu.“.

Okresný súd v rozsudku ďalej uviedol:

„Pokiaľ ide o výrok 2 – povinnosť odporcov namontovať na strechu svojho rodinného domu č. 753, ktorý susedí s parcelou navrhovateľky CKN 23 zachytávače snehu, súd v tejto časti návrh zamietol.

Zo zápisnice z ohliadky zo dňa 29. 2. 2012 (čl. 271) mal zistené, že tvrdenia navrhovateľky boli v tej rovine, že sneh z rodinného domu odporcov jej padá na chodník, plot, hospodársku budovu, WC umiestnené na pozemku, a to z balkóna rodinného domu odporcov.

Fotodokumentáciou z ohliadky mal súd preukázané, že sneh je v uvedených miestach napadaný.

Objektívne nemôže byť pravdivé tvrdenie navrhovateľky, že sneh je napadaný z tej časti strechy odporcov, ktorá presahuje do pozemku navrhovateľov (od balkóna) a v príčinnej súvislosti s týmto zásahom. Zásah je definovaný rozsahom 2,7 m² v bodoch 22, 24, 25 prílohy 2 znaleckého posudku Ing. B.j A. č. 7/2008 zo dňa 28. 7. 2008. Chodník, plot, hospodárska budova, WC sú lokalizované aj v iných miestach, ako je definovaný zásah odporcov do vlastníckeho práva navrhovateľky. Tento zásah sa týka len pozemku navrhovateľky, oplotenia navrhovateľky. Zásah o výmere 2,7 m² sa netýka chodníka, hospodárskej budovy, WC. Táto časť susedí s časťou strechy odporcov, ktorá nepredstavuje zásah do vlastníckeho práva navrhovateľky. Padanie snehu na pozemok navrhovateľky teda nie je v príčinnej súvislosti so zásahom o výmere 2,7 m² do pozemku navrhovateľky v celom

rozsahu. Výmera strechy odporcov od pozemku navrhovateľky jej podstatne väčšia ako výmera zásahu 2,7 m².

Padanie snehu na pozemok navrhovateľky je v príčinnej súvislosti so sedlovou strechou odporcov, ktorá tam však bola aj na pôvodnom dome (fotodokumentácia z roku 1997 čl. 161 spisu) a v tom čase nespôsobovala konflikty medzi susedmi, hoci z č. l. 161 je zrejmé, že strecha nemá žiadne zachytávače snehu...

Podľa § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka je navrhovateľka povinná umožniť odporcom vstup za účelom údržby (odpratávania snehu). Je zrejmé, že túto povinnosť neplní, znemožňuje odporcom vstup na pozemok, ale následne poukazuje na napadajúci sneh. Sama má svojím prístupom splnenie povinnosti odporcov odhádzať sneh padajúci z ich strechy. Rovnako tak postupuje navrhovateľka aj v prípade, kedy v tomto rozsudovom návrhu žiada namontovať zachytávače snehu. Bola vyzvaná právnym zástupcom odporcov dňa 18. 3. 2008 (č. l. 70) a 29. 2. 2012 (č. l. 274), aby sprístupnila profesionálnemu pracovníkovi A. F. (čl. 275) v stanovených štyroch termínoch pozemok za účelom namontovania zachytávačov snehu zo strany odporcov. Navrhovateľka svoju právnu povinnosť podľa § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka nespĺnila, neposkytla potrebnú súčinnosť, čím sama zmarila splnenie povinnosti zo strany odporcov, ktorej sa domáha v súdnom konaní. Takýto postup navrhovateľky je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka a takému právu nemožno poskytnúť ochranu.

V tomto smere sa navrhovateľka odvoláva na znalecký posudok, podľa ktorého zachytávače snehu sú nedostatočné a možno ich namontovať aj zo strechy odporcov. Tento argument používa na preukázanie svojho tvrdenia, že právom neumožnila odporcom vstup na strechu zo svojho pozemku za účelom namontovania zachytávačov snehu.

Súd uvedený argument navrhovateľky nevyhodnotil ako právne relevantný argument v nadväznosti na § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 3 Občianskeho zákonníka a v nadväznosti na skutočnosť, tvrdenie odporcov, ktoré v konaní preukázali, že neexistuje profesionálna firma v danej oblasti montovania zachytávačov snehu, ktorá by bola ochotná odporcom realizovať výkon prác zapravenie zachytávačov zo strechy odporcov, pretože všetci oslovení profesionálni pracovníci odmietli niesť zodpovednosť za prípadnú škodu na krytine strechy. Plnenie zo strechy odporcov je teda objektívne nemožné a plnenie povinnosti odporcov z pozemku navrhovateľky znemožnila samotná

navrhovateľka. Navrhovateľka v konaní nepreukázala opak. (V tomto smere súd poukazuje aj na rozhodnutie stavebného úradu – Obce R. č. S510/R 599/2012 zo dňa 14. 3. 2012, ktorý uložil navrhovateľke povinnosť strpieť údržbu domu odporcov, namontovanie zachytávačov. Navrhovateľka rozhodnutie nerešpektovala, odvolala sa.)

Ďalej súd poukazuje na tú skutočnosť, že padanie snehu na dvor navrhovateľky nie je len účinkom stavby odporcov, nie je v príčinnej súvislosti len s padaním snehu zo strechy odporcov a nedostatočnými lapačmi snehu na streche odporcov. Súd zistil príčinnú súvislosť s existenciou nadmerného množstva snehu na dvore navrhovateľky pri ohliadke na mieste samom aj s tým, že vzdialenosť medzi strechami obidvoch domov je veľmi malá, sneh padá na dvor navrhovateľky aj zo strechy navrhovateľky, aj z hospodárskej budovy navrhovateľky, čo je zrejmé aj z fotodokumentácie z ohliadky, aj zo zápisnice z ohliadky.“

Krajský súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

«Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením všetkého toho čo uviedli v rámci odvolacieho konania odvolatelia, navrhovateľka a odporcovia 1/, 2/ konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom a podrobnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie danej veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Preto s poukazom na citované ust. § 219 ods. 2 O. s. p., keďže sa v celom rozsahu odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozhodnutie okresného súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, pričom v tomto smere odvolací súd podotýka, že označenie katastrálneho územia vo výroku rozsudku Č., R. je bližšie označenie a zidentifikovanie nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, pričom rozhodnutie okresného súdu je zapísateľnou listinou z hľadiska ustanovení katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. v úplnom znení v súlade s vyhláškou č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon a v súlade so zákonom č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii. Z toho dôvodu nepovažoval odvolací súd za potrebné, aby sa opravoval rozsudok okresného súdu pokiaľ

sa týka katastrálneho územia a nepovažoval označenie katastrálneho územia za vadu rozsudku.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh celého konania, stanoviská jednotlivých procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery okresný súd primerane a dôsledne vysvetlil. Tým odvolací súd poukazuje aj na námietku zo strany navrhovateľky, že sa domáhala pozitívneho konania, aby odporcovia 1/, 2/ opatрили strechu zachytávačmi snehu v zmysle § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nie ako to uviedol okresný súd podľa § 126 ods. 1.

Z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery okresného súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku ako celok spĺňa parametre zákonného ustanovenia a odôvodnenia rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že okresný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľov.

Pokiaľ prvostupňový súd rozhodoval o prvom nároku navrhovateľky, a to o odstránení časti strechy z rodinného domu č. 753 vo vlastníctve odporcov, ktorá presahuje na pozemok navrhovateľky C-KN č. 23, okresný súd správne a v súlade s ust. § 226 O. s. p. riadil sa zrušeným výrokom odvolacieho súdu. Na danú vec aplikoval ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že vzťah ust. § 135c Občianskeho zákonníka k § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka je vzťahom špeciálneho ustanovenia (§ 135c Občianskeho zákonníka) k všeobecnému ustanoveniu (§ 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Vlastník pozemku sa môže proti neoprávnenému stavebníkovi domáhať ochrany na súde. Súd na návrh môže rozhodnúť tak, že podľa § 135c Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh

vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“) (ods. 1).

Pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí (ods. 2).

Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe (ods. 3).

V danom prípade prvostupňový súd danú vec rozhodoval podľa ust. § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka a v zmysle znaleckých posudkov Ing. A. B. a Ing. L. Š. rozhodol tak, že zriadil vecné bremeno k časti nehnuteľnosti navrhovateľky parc. č. C-KN 23 kat. úz. R., zapísanej na LV č. 1115, vymedzenej grafickým plánom bodmi 22, 24, 25 o výmere 2,7 m². Tento znalecký posudok zároveň súd ako prílohu pripojil k rozsudku, a táto príloha bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť rozsudku aj s tým, aby tento rozsudok bol zapísaný v katastri nehnuteľností.

Prvostupňový súd sa dôsledne zaoberal spôsobom usporiadania pomerov medzi účastníkmi, a to vlastníkom pozemku – navrhovateľkou a vlastníkmi stavby – odporcami 1/, 2/. S takýmto spôsobom vyriešenia pomerov medzi účastníkmi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil.

Taktiež sa stotožnil aj s primeranou náhradou za zriadenie vecného bremena a odôvodnením jej výšky prvostupňovým súdom. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na to, že problematika vecných bremien je pomerne zložitá najmä z pohľadu hraníc aplikovateľnosti zákona v oblasti vecných bremien na konkrétny skutkový stav tak, ako to bolo aj v súdenom prípade.

Odvolací súd sa stotožnil s tým, že dôkazy, ktoré doposiaľ boli vykonané v konaní aj po zrušení rozhodnutí odvolacím a Najvyšším súdom SR, poskytovali dostatočný podklad pre rozhodnutie okresného súdu. Podľa postojov navrhovateľky v konaní, ale aj odporcov 1/, 2/, okresný súd pokiaľ sa týka I. výroku rozsudku okresného súdu rozhodol vzhľadom na okolnosti celej veci, ako aj dĺžku konania vecne a právne správne.

Pokiaľ prvostupňový súd rozhodoval o uložení povinnosti odporcom 1/, 2/ namontovať zachytávače snehu v časti strechy rodinného domu č. súp. 753 na parc. C-KN č. 21 vo vlastníctve navrhovateľky, prvostupňový súd dôsledne zvážil všetko čo počas

konania vyšlo najavo, a to aj najmä vykonaním dôkazu ohliadky na mieste samom a zabezpečením si listinných dôkazov a spisového materiálu Okresného súdu v Čadci sp. zn. 13 C/50/2003.

V tejto súvislosti sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom prvostupňového súdu so zdôraznením, že na danú vec prvostupňový súd aplikoval správny právny predpis. V danom prípade odvolací súd zdôrazňuje, že súd I. stupňa nebol viazaný spôsobom vypořádania vzťahu medzi vlastními neoprávnenej stavby a vlastníčkou pozemku, ale z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nie je možný postup súdu podľa ods. 1, 2 ust. § 135a Občianskeho zákonníka, nakoľko vzhľadom na hodnotu stavby, ako aj na to, že slúži na zabezpečenie bývania ako základné ústavného práva odporcov 1/, 2/, nie je dôvodné rozhodnutie o odstránení časti stavby, a to aj s prihliadnutím na finančné náklady.

S otázkou primeranej finančnej náhrady sa okresný súd správne vypořadal, a túto ustálil v nadväznosti na dôsledne zistený skutkový stav, a preto aj v tomto smere sa odvolací súd s rozsudkom okresného súdu v plnom rozsahu stotožnil, a ako taký ho podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.»

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti daného prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Ústavný súd na záver poznamenáva, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 486/2012 z 31. mája 2013 je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností daného prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu a právnych záverov, ku ktorým krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že niet takej príčinnej súvislosti medzi posudzovaným postupom a rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá a rozhodovanie o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu, o priznaní finančného zadosťučinenia, ako aj o úhrade trov konania je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa návrhom na rozhodnutie v tejto časti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013